Bronnen en inspirerend materiaal
Financieel-Economische vorming
3de graad D en D/A-finaliteit

Met dit document willen we jou ondersteunen bij het voorbereiden van jouw lessen en projecten binnen het leerplan Financieel-Economische vorming.

Per leerplandoel hebben we inspiratiemateriaal verzameld dat je kunt inzetten zowel in ***vakgerichte lessen als in projectmatig onderwijs***.

Met dit document willen we een brug slaan tussen leerplandoelen en de dagelijkse praktijk in de klas. Het biedt ideeën, tools en voorbeelden die de financiële en economische thema's tot leven brengen, zodat leerlingen deze onderwerpen op een boeiende en betekenisvolle manier kunnen verkennen.

Het materiaal dat we hier delen, is actueel voor oktober 2026.
Om actueel te blijven, zullen we dit document jaarlijks updaten. We willen je er wel op wijzen dat het materiaal afkomstig is van externe partners. Dit betekent dat er tussentijds wijzigingen kunnen zijn in hun aanbod of inhoud.
We raden je daarom aan om steeds kritisch te blijven en het materiaal op actualiteit en toepasbaarheid te controleren voordat je het gebruikt.
Of je nu een traditionele lesstructuur volgt of een creatief project opzet, dit document biedt je de handvatten om de leerplandoelen op een flexibele en haalbare manier te realiseren. We hopen dat dit document niet alleen tijd bespaart, maar ook je eigen creativiteit en enthousiasme stimuleert bij het lesgeven.

Veel succes met de voorbereiding van je lessen!

Leerplandoel 1:

De leerlingen beargumenteren binnen een gesimuleerd persoonlijk of gezinsbudget keuzes bij aankopen rekening houdend met de totale kostprijs en de financieringskost.

- Belang van financiële engagementen op korte en lange termijn
- Eenmalige en terugkerende kosten
- Consumentenkrediet

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Wikifin-school	Achtergrondinformatie	***Budgetbeheer - nuttige informatie voor de leerkracht*** Achtergrondinformatie voor de leerkracht rond het thema 'Budgetbeheer. https://www.wikifin.be/system/files/documents/budgetbeheer-nuttige-informatie-voor-de-leerkracht_2.docx ***Alles over het consumentenkrediet*** Ontdek in deze tekst alles wat je moet weet over het consumentenkrediet. Een handige samenvatting voor de leerkracht of een boeiende leestekst voor de leerlingen. https://www.wikifin.be/system/files/documents/alles-over-het-consumentenkrediet_1.docx ***Lenen - nuttige informatie voor de leerkracht*** Achtergrondinformatie voor de leerkracht rond het thema Lenen. https://www.wikifin.be/nl/wikifin-school/lenen-nuttige-informatie-voor-de-leerkracht ***Alles over BNPL*** Wat is Buy Now, Pay Later? Hoe werkt dit? Is dit een lening? Wat zijn de voordelen en de risico's? Ontdek er alles over in deze handige samenvatting. https://www.wikifin.be/system/files/documents/alles-over-bnpl.docx

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Wikifin		***Woordenlijst*** Een woordenlijst via het Wikifin School platform voor leerkrachten. https://www.wikifin.be/nl/woordenlijst?_gl=1*1ko7hga*_up*MQ..*_gs*MQ. ***Lessenreeks met cheklist :Budget, betalen, lenen en verzekeren*** • Lening en krediet • Budget en budgetbeheer • Schulden en terugbetalingsproblemen • Betaalkaarten • Online betalen • Zichtrekening • Betalen in het buitenland • Auto kopen, financieren • Verzekeren **https://www.wikifin.be/nl/budget-betalen-lenen-en-verzekeren?_gl=1*ep84zz*_up*MQ..*_gs*MQ.**
Wikifin-school	Educatief Spel	***Budget aan-zet*** Aan de hand van een educatief spel leren de leerlingen spelenderwijs een startersbudget te beheren. Er wordt verder ingegaan op verschillende types budgetposten. https://www.wikifin.be/system/files/documents/budget-aan-zet-2026.pdf

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Wikifin-school	lesfiches	*Inschatten van financiële gevolgen* Aan de hand van een concrete casus stellen de leerlingen een budgetplan op. https://www.wikifin.be/system/files/documents/inschatten-van-financiele-gevolgen%20%281%29.docx *Hoe ga jij om met je geld stellingenspel* Aan de hand van diverse stellingen vormen en formuleren de leerlingen hun mening. De leerlingen debatteren hierover in groep https://www.wikifin.be/system/files/documents/hoe-ga-jij-om-met-geld-stellingenspel.docx *Budget voor een schooluitstap* De leerlingen werken voor een schooluitstap (toneel, bioscoop, tentoonstelling of schoolreis) een budgetoverzicht uit. http://www.wikifin.be/nl/wikifin-school/inschatten-van-financiele-gevolgen *Waar kan ik terecht* In groep brengen de leerlingen de financiële situatie van hun personages in kaart. Ze bezoeken een organisatie, maken kennis met diverse regelingen en tussenkomsten die op hun fictief personage van toepassing zijn en vragen antwoorden op een aantal relevante vragen i.v.m. de financiële situatie van hun personage. De leerlingen beoordelen de antwoorden die ze krijgen en stellen hun case voor aan de klas. **https://www.wikifin.be/system/files/documents/waar-kan-ik-terecht_1.docx** *Een budget opstellen met een budgettool* Aan de hand van de Wikifin-budgettool voor jongeren stellen de leerlingen een basisbudget op. Hiervoor krijgen ze een concrete casus waarin ze ook geconfronteerd worden met onvoorziene situaties. **https://www.wikifin.be/system/files/documents/een-budget-opstellen-met-een-budgettool_0.docx** *Zakgeld. Breng het in kaart* Leerlingen analyseren informatie over zakgeld aan de hand van tekst, grafieken en rapporten. Ze maken aan de hand van een som zakgeld een klein budget op en stellen dit grafisch voor. Leerlingen analyseren informatie over “het zakgeld in België” aan de hand van tabellen, grafieken en teksten. Ze toetsen het gegeven cijfermateriaal af met hun eigen situatie. Met een som zakgeld maken ze een klein budget op en stellen dit grafisch voor. **https://www.wikifin.be/system/files/documents/zakgeld-breng-het-in-kaart_1.docx**

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Wikifin-school	poster	***Poster Budget*** Hoe stel je een budget op? https://www.wikifin.be/system/files/documents/poster-budget.pdf
Wikifin-school	quiz	***Quiz Kredieten*** Wat weet jij over lenen? Test je kennis! https://www.wikifin.be/nl/quiz-kredieten
Wikifin-school	simulatietool	***Een budget opstellen met een budgettool of Budgettool XL*** Aan de hand van de Wikifin-budgettool voor jongeren stellen de leerlingen een basisbudget of uitgebreid budget (budgettool XL) op. Hiervoor krijgen ze een concrete casus waarin ze ook geconfronteerd worden met onvoorziene situaties. Wie hier dieper op in wil gaan, gebruikt de budgetplanner https://www.wikifin.be/nl/budgettool-xl. http://www.wikifin.be/nl/wikifin-school/een-budget-opstellen-met-een-budgettool ***Vergelijkingstool spaarrekeningen*** Vergelijk de intrest van verschillende spaarrekeningen. https://www.wikifin.be/nl/sparen-en-beleggen/vergelijkingstool-spaarrekeningen
BudgetInzicht		***Budgetwijzer*** Budgetwijzer.be is een website die mensen helpt om hun budget beter te begrijpen en te beheren. Je vindt er duidelijke uitleg over inkomsten, uitgaven, sparen, lenen, schulden en waar je allemaal recht op hebt. Budgetwijzer zet je ook graag concreet op weg met budgetplanners, voorbeeldbrieven en heel wat bruikbare tips. https://www.budgetwijzer.be/nl/ https://www.budgetwijzer.be/media/txypnxb0/biz_wegwijsbijbudgetenschulden_online.pdf

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Wikifin-school	Video	***Budget 2*** Hoe behoud ik overzicht over mijn inkomsten en uitgaven? Ontdek in deze video eenvoudige tips om een goed overzicht te krijgen op jouw inkomsten en uitgaven. https://www.youtube.com/watch?v=lf7c6bhzf0M ***Welk consumentenkrediet kiezen?*** Zit je met onverwachte uitgaven? Of wil je iets kopen en kom je geld tekort? Dan kan je geld lenen bij een bank of een kredietbemiddelaar. Ofwel via een lening op afbetaling, of via een kredietopening. https://youtu.be/gPhJD8roZjg ***Geldvragen: Waarom kost lenen ook geld?*** Waarom kost lenen geld? Wat zijn de verschillende types krediet? In deze video worden de belangrijkste aspecten kort uitgelegd. https://youtu.be/gU1njxWxN6A
Archief voor het onderwijs	Audiovisuele collecties	***Zoekfuncties: budgetbeheer, aankoop op afbetaling, consumentenkrediet,…***
Wakosta	Spel, interactieve app, interactieve tentoonstelling,…	***Online Budgetspel*** ***Budgetplanner*** ***Inleefparcours*** ***In beeld:*** filmpjes over belastingen, verzekeringen, sparen en budgetteren ***Casina Dakostwa:*** ervaar de gevolgen van gokken ***Op eigen benen, op nieuwe bodem:*** Volledige startersgids of verschillende fiches per thema https://wakosta.be

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Mysterie van financiën (Bellevue museum)	Extra muros	***De interactieve tentoonstelling*** "Mysterie van Financiën" dompelt de leerlingen onder in verschillende situaties waarmee zij zelfstandig de geheimen van de financiële wereld in de brede zin van het woord leren kennen. https://www.belvue.be/media/documents/BELvue-Educatief-aanbod-26-27-LR.pdf
Get a teacher (KBC)	Gastles	'Bankwijs: je GPS door de financiële wereld' In dit pakket maken de jongeren kennis met de basics van betalen, lenen, verzekeren, sparen en beleggen. Praktische betaalmogelijkheden en fraude Meer info over het lespakket Bankwijs - je GPS door de financiële wereld ***Budgetbeheer*** Jongeren verstandig leren omgaan met hun budget? Vraag dan zeker het pakket budgetbeheer aan. Meer info over het lespakket Budgetbeheer ***Let's talk about money (nieuw!)*** In deze les vertellen we aan de hand van heel veel voorbeelden uit de leefwereld van jongeren wat goed budgetbeheer inhoudt. Wat verandert er wanneer ze 18 worden? Wat kost op eigen benen staan? Hoe ga je om met een budget en hoe moet je sparen? We sluiten af met voorbeelden van online fraudevormen. Deze les is vooral geschikt voor arbeidsmarktfinaliteit, BUSO, CLW, …. Meer info over het lespakket Let's talk about money?
VRT voor leerkrachten	Beeldmateriaal	***Keuze uit fragmenten uit Klaar, Universiteit van Vlaanderen, …*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/onderwijsniveaus/secundair/graden_secundair/3e-graad/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties ***EDU-box*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/aanbod/edubox/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Febelfin/ klassebank	Gastles/ lesmateriaal	Klasse bank helpt je om geld- en verzekeringszaken en andere financiële onderwerpen te bespreken tijdens de les. Hoe? Door gratis gastlessen aan te bieden waarbij de gastdocent met de leerlingen een educatief spel (Fin Quiz of Risk It!) op maat van het secundair onderwijs, speelt. Kortom: Leerlingen maken kennis met de financiële sector en leren praktisch omgaan en kritisch nadenken over geldzaken. We gaan met hen in gesprek over **online fraude, budgetbeheer, omgaan met risico, beleggen, de rol van een bank of verzekering... .** **https://klassebank.be/scholen-en-leerkrachten** Febelfin en de financiële sector zet al geruime tijd in op financiële educatie. Ontdek hieronder alle **gratis** lesmateriaal waar je als leerkracht mee aan de slag kan. Van straffe money confessions tot escape games of schoolvoorstellingen. Ontdek het aanbod van banken en verzekeringen hieronder. **https://klassebank.be/lesmateriaal**
De toekomst verzeker(d)t (Federatie verzekeringen i.s.m. KdG hogeschool)	gastles	*Powerpointpresentatie gebracht door een verzekeringsexpert*. Om hieraan te werken en leerkrachten te ondersteunen, bouwen we een brug tussen het secundair onderwijs en het werkveld. Vanuit onze hogeschool stellen we een PowerPoint beschikbaar die verzekeringsexperts op jouw school kunnen gebruiken bij een gastles. Inhoud presentatie: ▪ Budgettaire keuzes rekening houdend met de totale kostprijs met focus op de financieringskost (consumentenkrediet) en supplementaire kosten (bv. verzekeringskost) ▪ Een schadegeval: aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid ▪ Sparen en beleggen: risico en rendement

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Wikifin lab (Wikfin, Brussel);	Extra muros	• ***Interactief centrum*** Het Wikifin Lab is een interactief centrum voor financiële educatie waarbij **leerlingen uit het secundaire** onderwijs **experimenteren** met verschillende financiële situaties uit het dagelijks leven.Tijdens het parcours krijgen bezoekers inzichten om hun vragen over geld te beantwoorden: o Budgetbeheer o Lenen o Sparen en beleggen (financiële producten begrijpen) o Risico's verzekeren o De sociale zekerheid
Website financiële geletterdheid van KULeuven	Lesmateriaal/interactieve leerpaden	• ***Website financiele-geletterdheid.org*** Deze wordt gratis door KULeuven ter beschikking. Je vindt er inspiratie voor de realisatie van het leerplan financieel economische vorming 3de graad. Leerlingen kunnen zelfstandig aan het werk met een variatie van interactieve digitale leerpaden en kunnen de leerlingen hun kennis testen met quizzen in Bookwidgets.Alles is ingedeeld per leerplandoel. https://2financiele-geletterdheid.org
Liv€ Your Lif€	educatief financieel spel	Liv€ Your Lif€ is een levensecht, uniek en educatief financieel spel voor jongeren van de derde graad secundair onderwijs. Tijdens het spel nemen de jongeren tal van financiële en economische beslissingen en ondervinden ze de budgettaire gevolgen ervan doorheen verschillende levensfases. Hun financiële kennis, vaardigheden en attitudes worden in klassikale context op scherp gezet! https://www.hogent.be/projecten/live-your-life/

Leerplandoel 1:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 1)
Budgetresponsible	Lesmateriaal/ workshop	Ontdek op een speelse manier de financiële wereld en hoe u een budget kunt beheren. **Budget Responsible** is speciaal ontworpen voor jongeren, hun leerkrachten en ouders, die elk aan de slag kunnen via gepersonaliseerd materiaal. Profiteer van onze **gratis initiatieven** en schrijf uw klas in voor **een online workshop rond financiële geletterdheid voor jongeren**, begeleid door onze animatoren en experts op vlak van financiële educatie! Op weg naar een verantwoord budgetbeheer! https://nl.budgetresponsible.be

Leerplandoel 2:

De leerlingen vergelijken sparen en beleggingsvormen op het vlak van risico en rendement.

★ Inflatie

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 2)
Wikifin-school	Achtergrondinformatie	**Alles over beleggen** Ontdek in deze tekst alles wat je moet weet over de belangrijkste beleggingsproducten. Een handige samenvatting voor de leerkracht of een boeiende leestekst voor de leerlingen. https://www.wikifin.be/system/files/documents/alles-over-beleggen.docx **Sparen en beleggen - nuttige informatie voor de leerkracht** Achtergrondinformatie voor de leerkracht rond het thema Sparen en beleggen. https://www.wikifin.be/nl/wikifin-school/sparen-en-beleggen-nuttige-informatie-voor-de-leerkracht ***Alles over de spaarrekening*** Hoe werkt een spaarrekening? Wat is het verschil tussen een gereguleerde en een niet-gereguleerde spaarrekening? Welk rendement levert het op? Welke bescherming heb je? https://www.wikifin.be/system/files/documents/alles-over-spaarrekeningen.docx ***Alles over Crypto*** Ontdek in deze tekst alles wat je moet weet over cryptomunten Een handige samenvatting voor de leerkracht of een boeiende leestekst voor de leerlingen. https://www.wikifin.be/system/files/documents/alles-over-cryptomunten_3.docx ***Alles over inflatie*** Wat zijn de oorzaken en gevolgen van inflatie? Hoe wordt inflatie berekend? Wat wordt er gedaan om de inflatie onder controle te houden? https://www.wikifin.be/sites/default/files/documents/alles-over-inflatie.docx

Leerplandoel 2:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 2)
	lesfiches	***Financiële markten en producten 1*** De leerlingen maken kennis met 3 zeer verschillende spaar- en beleggingsproducten (spaarrekening, aandeel, staatsbon) en vergelijken deze financiële producten op vlak van rendement, risico en liquiditeit. https://www.wikifin.be/system/files/documents/financiele-markten-en-producten-1%20%281%29.docx ***Financiële markten en producten 2*** De leerlingen leren over financiële markten en verschillende beleggingsproducten: aandelen, obligaties, beleggingsfondsen. Ze analyseren gedetailleerde productfiches. https://www.wikifin.be/system/files/documents/financiele-markten-en-producten-2%20%282%29.docx ***Basisbundel sparen*** Waarom sparen mensen, en wat levert het op? In deze lesfiche ontdekken leerlingen het nut van sparen, leren ze omgaan met verwachte en onverwachte kosten en rekenen ze zelf uit hoe lang ze moeten sparen voor hun doel. Ze vergelijken spaaropties, ontdekken hoe intrest werkt en onderzoeken welke keuzes het slimst zijn voor hun geld. https://www.wikifin.be/system/files/documents/sparen-basis.docx ***Beleggersprofiel*** De leerlingen maken kennis met het beleggersprofiel. https://www.wikifin.be/system/files/documents/beleggersprofiel.docx

Leerplandoel 2:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 2)
Wikifin-school	poster	***Poster inflatie*** Ontdek alles over inflatie aan de hand van een poster. https://www.wikifin.be/sites/default/files/documents/poster-inflatie_0.pdf
Wikifin-school	quiz	***Quiz Beleggen*** Wat weet jij over beleggen? Test je kennis! https://www.wikifin.be/nl/quiz-beleggen ***Quiz geldzaken*** Leerlingen beantwoorden meerkeuzevragen over diverse financiële onderwerpen. Zo ontdekken ze meer over intrest, enkelvoudige en samengestelde intrestberekeningen, de spaarrekening, inflatie, beleggingsproducten, diversificatie, fraude http://www.wikifin.be/nl/wikifin-school/quiz-geldzaken ***Wikifin Quiz - De Week van het Geld 2026*** Quizvragen van de Wikifin Quiz in het kader van De Week van het Geld 2026. https://www.wikifin.be/system/files/documents/dwvhg-2026-quiz-3de-graad_0.docx ***Quiz Crypto*** Wat weet jij over crypto? Test je kennis! https://www.wikifin.be/nl/quiz-crypto
Wikifin-school	simulatietool	***Spaarcalculator*** Bereken snel hoeveel of hoelang je moet sparen https://www.wikifin.be/nl/spaarcalculator

Leerplandoel 2:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 2)
Wikifin-school	video	***Obligaties, coupons en ratingbureau's*** Een korte introductie tot obligaties, coupons en ratingbureaus. https://youtu.be/2-pcg9ajxEk ***Wat is een aandeel?*** Wat is een aandeel? Deze video toont een korte introductie. https://youtu.be/95wJbKPI9po ***Wat is een beleggingsfonds?*** Wil je je spaargeld investeren in aandelen of obligaties? Maar heb je de tijd of ervaring niet om je beleggingen grondig op te volgen? Dan kan een beleggingsfonds voor jou een oplossing zijn. Deze video toont een korte introductie. https://youtu.be/7AMCLmfGkQE. ***Geldvragen: Wat weet jij over beleggen?*** https://youtu.be/gPhJD8roZjg ***Geldvragen: Waarom kost lenen ook geld?*** Waarom kost lenen geld? Wat zijn de verschillende types krediet? In deze video worden de belangrijkste aspecten kort uitgelegd. https://youtu.be/gU1njxWxN6A ***Beleggen, wat is dat? Wat zijn de populairste beleggingsproducten?*** In deze video worden de belangrijkste aspecten kort uitgelegd. https://youtu.be/GmUBevhJYCg

Leerplandoel 2:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 2)
Wikifin		***Woordenlijst*** Een woordenlijst via het Wikifin School platform voor leerkrachten. https://www.wikifin.be/nl/woordenlijst?_gl=1*1ko7hga*_up*MQ..*_gs*MQ. ***Lessenreeks met cheklist :Sparen en beleggen*** **https://www.wikifin.be/nl/sparen-en-beleggen** • `Spaarrekening • Hoe beleggen en risicospreiding • Beleggingsproducten • Ethisch/duurzaam beleggen en bankieren • Fraude en oplichting bij beleggen • Slapende rekening en tegoeden
Duurzaam Beleggen Academy	achtergrond info via e-learning/ webinars	***Duurzaam beleggen*** Hangmatbeleggen was het woord van het jaar in 2024 en is ontzettend populair bij jongeren. Hier maak je via e-learning kennis met dit concept, de voordelen van beleggen in ETF's, en kom je te weten hoe deze beleggingscategorie zich ook uitstekend leent om meer duurzaam te beleggen. https://duurzaambeleggen.academy
Wikifin lab (Wikfin, Brussel);	Extra muros	• ***Interactief centrum*** Het Wikifin Lab is een interactief centrum voor financiële educatie waarbij **leerlingen uit het secundaire** onderwijs **experimenteren** met verschillende financiële situaties uit het dagelijks leven.Tijdens het parcours krijgen bezoekers inzichten om hun vragen over geld te beantwoorden.

Leerplandoel 2:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 2)
Mysterie van financiën (Bellevue museum)	Extra muros	*De interactieve tentoonstelling* “Mysterie van Financiën” dompelt de leerlingen onder in verschillende situaties waarmee zij zelfstandig de geheimen van de financiële wereld in de brede zin van het woord leren kennen. https://www.belvue.be/media/documents/BELvue-Educatief-aanbod-26-27-LR.pdf
Get a teacher (KBC)	gastles	'Bankwijs: je GPS door de financiële wereld' In dit pakket maken de jongeren kennis met de basics van betalen, lenen, verzekeren, sparen en beleggen. Praktische betaalmogelijkheden en fraude Meer info over het lespakket Bankwijs - je GPS door de financiële wereld
VRT voor leerkrachten	Beeldmateriaal	***Keuze uit fragmenten uit Klaar, Universiteit van Vlaanderen, …*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/onderwijsniveaus/secundair/graden_secundair/3e-graad/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties ***EDU-box*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/aanbod/edubox/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties
Website financiële geletterdheid van KULeuven	Lesmateriaal/interactieve leerpaden	***Website financiele-geletterdheid.org*** Deze wordt gratis door KULeuven ter beschikking. Je vindt er inspiratie voor de realisatie van het leerplan financieel economische vorming 3de graad. Leerlingen kunnen zelfstandig aan het werk met een variatie van interactieve digitale leerpaden en kunnen de leerlingen hun kennis testen met quizzen in Bookwidgets.Alles is ingedeeld per leerplandoel. https://2financiele-geletterdheid.org

Leerplandoel 3:

De leerlingen lichten gevolgen van het werken met een arbeidsovereenkomst toe.

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 3)
Wikifin-school	posters	***Poster Loonfiche*** Wat staat er allemaal op een loonbrief? http://www.wikifin.be/nl/wikifin-school/poster-loonfiche ***Poster Studentenjob*** Alles wat je moet weten over een studentenjob http://www.wikifin.be/nl/wikifin-school/poster-studentenjob
Wikifin-school	simulatietools	***Loonbrief studenten*** Deze tool geeft een heldere uitleg bij de verschillende onderdelen van een loonbrief voor studenten. https://www.wikifin.be/nl/loonbrief-studenten ***Loonbrief*** In de loonbriefapplicatie worden alle onderdelen van een loonbrief uitgelegd. https://www.wikifin.be/nl/loonbrief
Wikifin-school	video	***Je loonbrief uitgelegd*** Als je je loonbrief doorneemt, merk je het meteen. Je hebt een brutoloon, wat je werkgever jou betaalt, en je hebt een nettoloon, wat uiteindelijk op je rekening komt. Tussen de twee zit een aanzienlijk verschil. Hoe komt dat? https://youtu.be/7Mnq88PmbFw

Leerplandoel 3:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 3)
Wikifin-school	lesfiches	***Alles over je Loonbrief studenten*** In enkele pagina's leer je stap voor stap je loonfiche lezen en begrijpen. Aan de hand van illustraties en concrete voorbeelden ontdek je wat elk onderdeel betekent en hoe je nettoloon wordt berekend. Meer informatie https://www.wikifin.be/system/files/documents/alles-over-je-loonbrief.docx ***De arbeidsovereenkomst*** Aan de hand van dit dossier maken leerlingen kennis met de arbeidsovereenkomst. De volgende vragen worden beantwoord: Wat is een arbeidsovereenkomst? Wat moet er in staan? Bestaan er verschillende soorten arbeidsovereenkomsten? Wat zijn de gevolgen van werken zonder arbeidsovereenkomst? Wat zijn mijn rechten en plichten ten gevolge van een arbeidsovereenkomst? https://www.wikifin.be/system/files/documents/de-arbeidsovereenkomst.docx
Wikifin		***Woordenlijst*** Een woordenlijst via het Wikifin School platform voor leerkrachten. https://www.wikifin.be/nl/woordenlijst?_gl=1*1ko7hga*_up*MQ..*_gs*MQ. ***Lessenreeks met cheklist :Belastingen werk en inkomen*** • Belastingaangifte • Inkomen en loon • Ziekte en werkloosheid • Ondernemen • Eerste job https://www.wikifin.be/nl/belasting-werk-en-inkomen
Archief voor het onderwijs	Audiovisuele collecties	***Zoekfuncties: arbeidsovereenkomst, loonbrief,…***

Leerplandoel 3:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 3)
Student at work	Informatie	***Je loon en voordelen?*** https://www.studentatwork.be/nl/je-loon-en-voordelen.html ***Je studenjob/ je studencontract regelgeving.*** https://www.studentatwork.be/nl/studentenjob-en-jobstudent.html
Get a teacher (KBC)	Gastles	***'Budgetbeheer'*** Een interactieve, boeiende les met voorbeelden uit de leefwereld van jongeren waarin we stapsgewijs leren wat budgetbeheer inhoudt. **Inkomsten en uitgaven** Welk geldtype ben jij? Soorten inkomsten en uitgaven. Wat met een studentenjob? Wat is het verschil tussen bruto- en nettoloon? Waarom betalen we op onze inkomsten RSZ- bijdrage en bedrijfsvoorheffing? Wat zijn extralegale voordelen? Hoger diploma, hoger loon?
VRT voor leerkrachten	Beeldmateriaal	***Keuze uit fragmenten uit Klaar, Universiteit van Vlaanderen, …*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/onderwijsniveaus/secundair/graden_secundair/3e-graad/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties ***EDU-box*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/aanbod/edubox/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties
Website financiële geletterdheid van KULeuven	Lesmateriaal/interactieve leerpaden	***Website financiele-geletterdheid.org*** Deze wordt gratis door KULeuven ter beschikking. Je vindt er inspiratie voor de realisatie van het leerplan financieel economische vorming 3de graad. Leerlingen kunnen zelfstandig aan het werk met een variatie van interactieve digitale leerpaden en kunnen de leerlingen hun kennis testen met quizzen in Bookwidgets.Alles is ingedeeld per leerplandoel. https://2financiele-geletterdheid.org

Leerplandoel 4: De leerlingen lichten verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid bij een schadegeval toe

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 4)
Wikifin-school	simulatietool	***Vergelijkingstool verzekeringen BA familiale*** Vergelijk de belangrijkste dekkingselementen van de verzekeringen BA familiale en krijg informatie over hun prijs https://www.wikifin.be/nl/vergelijkingstool-verzekeringen-ba-familiale
Assuralia scholenpakket verzekeringen	lesmateriaal	***Assuralia schoolpakket*** Dit pakket is samengesteld, om scholieren te helpen de wereld van verzekeringen beter te begrijpen. Er zijn 10 thema's en elk thema bevat een aantal opdrachten. Alles is gebundeld in één bestand. Er is eveneens een bestand met alle antwoorden. Deze educatieve documenten bieden een volledige introductie tot de belangrijkste concepten van verzekeringen, waardoor leerlingen hun kennis kunnen testen en hun begrip kunnen versterken. https://www.assuralia.be/nl/scholen
Website financiële geletterdheid van KULeuven	Lesmateriaal/interactieve leerpaden	***Website financiele-geletterdheid.org*** Deze wordt gratis door KULeuven ter beschikking. Je vindt er inspiratie voor de realisatie van het leerplan financieel economische vorming 3de graad. Leerlingen kunnen zelfstandig aan het werk met een variatie van interactieve digitale leerpaden en kunnen de leerlingen hun kennis testen met quizzen in Bookwidgets.Alles is ingedeeld per leerplandoel. https://2financiele-geletterdheid.org
Wikifin lab (Wikfin, Brussel);	Extra muros	***Interactief centrum*** Het Wikifin Lab is een interactief centrum voor financiële educatie waarbij **leerlingen uit het secundaire** onderwijs **experimenteren** met verschillende financiële situaties uit het dagelijks leven

Leerplandoel 4:

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 4)
Febelfin/ klassebank	Gastles/ lesmateriaal	Klasse bank helpt je om geld- en verzekeringszaken en andere financiële onderwerpen te bespreken tijdens de les. Hoe? Door gratis gastlessen aan te bieden waarbij de gastdocent met de leerlingen een educatief spel (Fin Quiz of Risk It!) op maat van het secundair onderwijs, speelt. Kortom: Leerlingen maken kennis met de financiële sector en leren praktisch omgaan en kritisch nadenken over geldzaken. We gaan met hen in gesprek over **online fraude, budgetbeheer, omgaan met risico, beleggen, de rol van een bank of verzekering... En** de verzekeringsquiz RiskIt! **https://klassebank.be/scholen-en-leerkrachten** **https://riskitquiz.be/nl**
De toekomst verzeker(d)t (Federatie verzekeringen i.s.m. KdG hogeschool)	gastles	*Powerpointpresentatie gebracht door een verzekeringsexpert.* Om hieraan te werken en leerkrachten te ondersteunen, bouwen we een brug tussen het secundair onderwijs en het werkveld. Vanuit onze hogeschool stellen we een PowerPoint beschikbaar die verzekeringsexperts op jouw school kunnen gebruiken bij een gastles.
Wikifin		*Woordenlijst* Een woordenlijst via het Wikifin School platform voor leerkrachten. https://www.wikifin.be/nl/woordenlijst?_gl=1*1ko7hga*_up*MQ..*_gs*MQ. *Lessenreeks met cheklist :Budget, betalen, lenen en verzekeren* Lening en krediet Budget en budgetbeheer Schulden en terugbetalingsproblemen Betaalkaarten Online betalen Zichtrekening Betalen in het buitenland Auto kopen, financieren Verzekeren **https://www.wikifin.be/nl/budget-betalen-lenen-en-verzekeren?_gl=1*ep84zz*_up*MQ..*_gs*MQ.**

Leerplandoel 5:

De leerlingen illustreren het marktmechanisme op de productmarkt.

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 5)
Archief voor het onderwijs	Audiovisuele collecties	***Beeldfragmenten Economie*** De wet van vraag en aanbod De werking van vraag- en aanbodcurve Waarom schommelt de prijs? Huizenprijzen blijven stijgen Prijzenoorlog Minimumprijzen
Mysterie van financiën (Bellevue museum)	Extra muros	*De interactieve tentoonstelling* "Mysterie van Financiën" dompelt de leerlingen onder in verschillende situaties waarmee zij zelfstandig de geheimen van de financiële wereld in de brede zin van het woord leren kennen. https://www.belvue.be/media/documents/BELvue-Educatief-aanbod-26-27-LR.pdf
VRT voor leerkrachten	Beeldmateriaal	***Keuze uit fragmenten uit Klaar, Universiteit van Vlaanderen, …*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/onderwijsniveaus/secundair/graden_secundair/3e-graad/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties ***EDU-box*** https://www.vrt.be/nl/vrt-voor-leerkrachten/catalogus/aanbod/edubox/onderwijsdoelen/economische-en-financi-le-competenties
Website financiële geletterdheid van KULeuven	Lesmateriaal/interactieve leerpaden	***Website financiele-geletterdheid.org*** Deze wordt gratis door KULeuven ter beschikking. Je vindt er inspiratie voor de realisatie van het leerplan financieel economische vorming 3de graad. Leerlingen kunnen zelfstandig aan het werk met een variatie van interactieve digitale leerpaden en kunnen de leerlingen hun kennis testen met quizzen in Bookwidgets.Alles is ingedeeld per leerplandoel. https://2financiele-geletterdheid.org

Leerplandoel 6:

De leerlingen lichten toe hoe de overheid via inkomsten en uitgaven een impact heeft op de samenleving en ongelijkheid tracht te beperken.

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 6)
Wikifin-school	Video's	*De Sociale Zekerheid in België* Wat is de sociale zekerheid en hoe wordt deze gefinancierd? https://www.youtube.com/watch?v=bMP2adgXdag *Geldvragen: Moet je als minderjarige belasting betalen*? Wat zijn belastingen, wie moet dit betalen en waarom? In deze video worden de belangrijkste aspecten kort uitgelegd. https://youtu.be/VFpKuYBJQLg
Wikifin		*Woordenlijst* Een woordenlijst via het Wikifin School platform voor leerkrachten. https://www.wikifin.be/nl/woordenlijst?_gl=1*1ko7hga*_up*MQ..*_gs*MQ. *Lessenreeks met cheklist :Belastingen werk en inkomen* • Belastingaangifte • Inkomen en loon • Ziekte en werkloosheid • Ondernemen • Eerste job https://www.wikifin.be/nl/belasting-werk-en-inkomen

Leerplandoel 6:

De leerlingen lichten toe hoe de overheid via inkomsten en uitgaven een impact heeft op de samenleving en ongelijkheid tracht te beperken.

Link	Wat?	Leermiddelen die je kan inzetten voor FEV in de derde graad (leerplandoel 6)
Wikifin lab (Wikfin, Brussel);	Extra muros	• *Interactief centrum* Het Wikifin Lab is een interactief centrum voor financiële educatie waarbij **leerlingen uit het secundaire** onderwijs **experimenteren** met verschillende financiële situaties uit het dagelijks leven.